

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Supplementvm XXIX. Ad pag. LXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

nem mederi impunè possint. Istud autem in doctorum numero asciscendi munus non datur multis, ut in multis Europa locis fieri solet, sed uni solitantum, illique praesertim, qui plus auri argenteive Praefecto Cayri, quem Bassa appellant, hac de causa solverit, Parum etenim id curat hoc tempore Bassa, an ille, qui Achimbasi procreandus est, sit ad illud munus rectè obeundum probè idoneus: adeo nunc apud illos omnia corrumpit avaritia; non hoc, inquam, ille curat, sed an potius aureos multos ipsi offerat. Eodem exemplo & ipse Achimbasi etiam à Praefecto perdoctus, eodem avaritia vitio sublatu, pretium à cooprandis accipiens, omnes indistincte, cum indoctos tum doctos mederi per urbem sinit. Qua facilitate numerus tum virorum tum mulierum medentium in ea maxima urbe Cayri est ferè infinitus; cum quisque exhibitio auro possit ab Achimbasi medendi auctoritatem obtinere. Haecenus Alpinus. Unde discere est, lege quidem constitutum Cauri esse, non quemvis promiscuè sine praevia approbatione ad Artem faciendam admittere, sed illam haud observari, idque magno cum aegrotantium detrimento. Hanc legem verò jam esse latam ante Turcarum in Aegyptum imperium, perest verisimile: quia alias, ubi maxima est gentis Turcicae potentia, legis ejusmodi nullum comparet vestigium, sed barbarè istud omne administratur. Fortassis verò etiam alibi, in Africa & Asia, olim, florentibus Arabum rebus, tale quid obtinuit. Vereor autem ut hodie ejus superfit quidquam. Ut proinde haecenus Dissertatio nostra haud à vero aberraverit.

SUPPLEMENTVM XXIX.

Ad pag. LXII.

Qui primi in Aegypto Monasticam vitam degerunt, Paulo sive Antonio auctoribus, eorum saltim plarique homines fuerunt illiterati. Enimvero ipsemet Antonius

nus ne legere quidem potuit, ut in eius vita scribit Athanasius. Cum illius ergò exemplum maximè sectandum esse foret persuasum, ipsa etiam imperitia à quam multis in parte fuit sanctimonix æstimata. Sed & in universum ea fuit vivendi ratio, ut vix discendo proficere quisquam potuerit, tantùm abest ut potuerit quem alium docere. Et verò quum duo tum fuerint Monachorum genera, alterum Solitariorum sive Anachoretarum, alterum in Cœnobiis degentium, (non enim de Sarabaitis aut quos Gyrovagos appellant nunc agam) saltim Anachoretarum instituta & discendi & docendi viam præcluserunt: quoniam neutrum agi potest nisi in hominum consortio, à quo vita Anachoretica aliena est. Melior sanè multùm & humanior fuit vita Cœnobitica: eoque & ab ipsomet Hieronymo, quamvis antehac Anachoreta, præ alterâ est Rustico laudata, & passim prælata tantùm non ubivis: non tamen etiam illa vel ad discendum vel ad docendum fuit commoda, tempus omne eripientibus aliis exercitiis cùm spiritualibus tum victui necessariis. Cum scilicet nec privatim neque ex communi suppeterent vitæ necessaria, coacti tunc fuerunt Cœnobitæ non minùs atq; Anachoretæ, manu & in vicinis urbibus mendicando, sibi alimenta conquirere. Undè Hieronymus ad Rusticum. *Ægyptiorum monasteria hunc morem tenent, ut nullum absq; operis labore suscipiant, non tam propter victus necessitatem quàm propter animæ salutem.* Talem omninò fuisse vitam Ægyptiorum Monachorum, abunde testantur etiam Cassiani Collationes: in quibus de studiis literariis Monachorum Ægypti, quorum ille omnia habuit exploratissima, nihil reperire est, etsi illorum numerosa fuerint examina. Feruntur quoque etiamnum Regulæ quas vocant ipsiusmet Antonii
 L1 2 aliorum.

aliorumque, interque eas una quam Angelus creditur Pachomio dictasse: habent autem etiam illæ de rebus scholasticis nihil.

Qui ex Antonii disciplina primus in Syria Monasticam instituit S. Hilarius Eremita, illum itidem à pericia aliqua sive divinæ sive profanæ scientiæ, non laudavit Hieronymus, quamvis vitam illius satis cum magnâ curâ descripserit. Nisi huc referre velis illud: *Scripturas sanctas memoriter tenens, post orationes & psalmos quasi Deo presente recitabat.* Id quod indubie non nisi de parte aliqua divini codicis accipiendum est. De cætero censueris, illum vitam instituisse Ægyptio more. Quæ propter & Hieronymus cum dixisset, illum *rastrum humum fodisse, ut jejuniorum laborem labor operis duplicaret:* mox subjungit: *Simulq; fasciculas junco texens amulabatur Ægyptiorum monachorum disciplinam, & Apostoli sententiam dicentis: Qui autem non operatur non manducet.* Quis dubitet verò ad illud exemplum saltim plærosq; alios Mesopotamiæ monachos vitam moresque instituisse?

S. Hieronymus tamen in Syriæ eremo vivens videtur non manu laborasse, sed tempus quod ab oratione & sacro cantu fuit reliquum studiis impendisse. Etenim suam quam Romæ collegerat Bibliothecam sibi adferri curavit: nec desit Ciceronis sese & Plauti lectione delectare. Quod cum faceret Scripturâ posthabita, febricitans in somnio acriter castigatus est. Ipse rem omnem prolixè narrat *libello ad Eustochium de Custodia virginitatís:* penè negans fuisse somnium, *quia liventes habuerit scapulas, & plagas senserit post somnum:* in Apologia tamen contra Rufinum, qui vituperaverat Hieronymum quod etsi castigatus non desisset Ciceronianus esse sinique: nec enim contigerat

gerat illud Hieronymo, quod Ciceronem legisset, sed quod S. Scripturam minore quam par erat studio tractavisset) scribit: *Sed tamen qui somnium criminatur, audiat Prophetarum voces: somnium non esse credendum.* Idem præterea S. Hieronymus, in cremo Hebrææ linguæ addiscendæ dedit operam. Verba ejus ex Epistolâ ad Rusticum de vivendi forma merentur integra hîc legi. *Dum essem juvenis, inquit, & solitudinis me deserta vallarent, incentiva victorum ardorem, natura ferre non poteram: quem cum crebris jejuniis frangerem, mens tamen cogitationibus astuabat. Ad quam edomandam, cuidam fratri, qui ex Hebræis crediderat, me in disciplinam dedi: ut post Quintilianæ acumina, Ciceronis fluvidios, gravitatem, Frontonis, & levitatem Plinii, alphabetum discerem, & stridentia anhelantiaq; verba meditarer. Quid ibi laboris insumpserim, quid sustinuerim difficultatis, quoties desperaverim, quoties cessaverim, & contentione discendi rursus inceperim, testis est conscientia tam mea qui passus sum, quam eorum qui mecum duxerunt vitam. & gratias ago Domino, quod de amaro semine literarum dulces fructus carpo.* Eremitam porro agens S. Hieronymus per integrum quadriennium, interea temporis adolescens commentaria scripsit in Obadiam Prophetam, transtulitque Origenis quasdam homilias aliaque nonnulla. Habuit quoque ibi alumnos antiquariæ arti fervientes, ut ipse testatur *epistola sexta ad Florentium.* Unde manifestum est: S. Hieronymi Eremiticam vitam ab institutis aliorum Eremitarum toto fuisse cælo diversam. Multò magis diversa fuit ejus vivendi ratio quam Bethlehemi egit: utpote quum illo tempore docuerit ore ac scripto quamplurimos, & undique terrarum tantum non indies varios hospites exceperit. Scholam tamen publicam nec vel Hieronymus habuit; ne divinarum quidem

dem literarum. Utque ille sic sese gesserit, Rusticum tamen de vita monastica instruens *epistola 4*, ait quidem: *Ama scientiam scripturarum & carnis vitia non amabis*: mox verò subjungit: *Facito aliquid operis, ut te semper diabolus inveniat occupatum. Si Apostoli habentes potestatem de Evangelio vivere laborabant manibus suis, ne quem gravarent, & aliis tribuebant refrigeria, quorum pro spiritualibus debebant mereri carnalia, cur tu in usus tuos cessura non prepares? Vel fiscellam tere junco, vel canistrum lentis plecte viminibus: sarriatur humus: areole aequo limite dividantur &c.* Idem *epist. 13*, non nisi hoc unico utitur ad Paulinum, virum non indoctum, præcepto: *Semper in animo tuo sit sacra lectio.* Ad discendum ulteriùs illum non invitat, multo minùs ad docendum. Ita etiam describit Malchum monachum, ut liquidum fit, hominem fuisse illum omnis melioris doctrinæ rudem.

Verè igitur Monastica S. Hieronymi vita plurimùm distat ab institutis reliquorum non Ægypti duntaxat, sed Syriæ etiam qui tunc floruerunt, Monachorum. Apud reliquos nimirum non nisi *Sancta* quædam, ut cum Hieronymo loquar, *tantum sibi utilis rusticitas* obtinebat: ille verò otiabatur toti Ecclesiæ laborans. Quemadmodum verò sine exemplo tunc Monachum egit S. Hieronymus, ita in tribus muliebribus Bethlemiticis Cœnobiis inusitatâ ratione sese gesserunt Paula Eustochium, aliæque: itidem scilicet singulari industria divinis lectionibus intentæ, utpote quæ Hebrææ quoque linguæ sibi peritiâ acquisierant. Non tamen & illæ videntur alias erudiisse: tantùm abest ut scholæ virginum in Monasteriis illis fuerint habitæ.

Planè Ægyptiis porrò moribus fuerunt illi, qui Augustino florente in Africam Monasticen intulerunt.
Enim.

Enimvero sanctissimus ille Ecclesie pater libro quem *de Moribus Monachorum* inscripsit non alios depingit, hinc & tanquam operarios alloquitur doctrinaeque nullius homines. Fuerunt autem tunc, repugnantibus multum Donatistis, in Africa exstructa coenobia, Carthagine, Tagaste & Hippone. Solitarios isthuc commigrasse, haud equidem observavi.

De Monasterio quod in Gallia instituerat S. Martinus, agens Sulpitius Severus, aetate suppar, in *Historia vitae S. Martini* c. 7. scribit: *Discipuli octoginta erant qui ad exemplum beati magistri instituebantur.* Verum ne haec quidem institutio doctrinae capessendae infervivit, sed exercitiis asceticis: nam & Martinus non doctrinam polluit sed eximiam sanctitatem. Indicatque idem quod subsequitur. *Nemo ibi quidquam proprium habebat. Omnia in medio conferebantur. Non emere aut vendere (ut plarisque Monachis moris est) quidquam licebat. Ars ibi, exceptis scriptoribus, nulla habebatur: cui tamen operi minor aetas deputabatur, majores orationi vacabant.* Non adducam reliqua, quia & ipsa nihil sunt nisi *ἀσκητικά*. Obiter meretur observari: S. Martini coenobium ab Aegyptiis saltim in eo abiisse, quod hic ars nulla exerceretur, nec artefacta venderentur aut emerentur: utrumque autem apud Aegyptios obtinuerit: quo, ipso, ut & mendicitate, data fuit occasio clanculum ditescendi.

De Lerinensi porro insulata quidem *l. de laude Eremiti* loquitur Eucherius. *Hac nunc habet sanctos senes illos, qui divisis cellulis Aegyptios patres Gallis nostris intulerunt.* Nequaquam tamen illa Insula observavit omnia Aegyptiorum Monachorum instituta, etsi cellulis & ibi fuerint distincti sancti senes. Complures enim Insula isthac dedit literatos viros & Ecclesiis docendis regendisque aptos: Aegyptus, etsi tot agminibus stipata, vix unum, Neque quisquam ibi manu
victum

victum sibi artes excolendo legitur comparasse. Itaque vel hinc discere est, in Lerinensi insula Sacris studiis fuisse litatum. Quod ipsum ea quæ in Dissertatione adduximus verbâ Eucherii itidem liquidò ostendunt. Fugit nunc tamen nos discendi docendique ibi observata ratio. Quamquam scholas multitudine discipulorum frequentatas ibi non fuisse, & qui inclaruerunt suam eruditionem attulisse isthuc potiùs, sic satis sit manifestum.

Quoniam porrò de reliquis Stœchadibus insulis, aliisque Galliæ monasteriis jam tunc temporis conditis, nihil tale prædicatur quod de Lerinensi, argumento id est, iis in locis longè tum minorem, si modò ullam, fuisse doctrinæ culturam Etiam hoc verò meretur observari: omnes illos ex Lerinensi monasterio profectos olim viros doctrina aliqua insignes, intra seculum quintum quasi concludi. Nec verò, etsi nunc quoque in Insula isthac superfit Monachorum aliqua *ἀσκησις*, tanto spacio quisquam ibi vixit aut inde prodiit, illis quos laudavimus par doctrina. Ut haud injuriâ dixeris, cum seculo Christiano illo quinto præscam doctrinæ laudem, ut pene etiam alibi, per Galliam defecisse. Operæ tamen fuerit pretium aliquod legisse librum, quem titulo *Chronologia Sanctorum & aliorum virorum illustrium ac Abbatum Sacra Insula Lerinensis*, Lugduni anno seculi hujus tertio decimo edidit Dominus Vincentius Baralis Salerna Monachus Lerinensis.

SUPPLEMENTVM XXX.

Ad pag. LXV.

Sunt qui perhibeant, seculo jam tum quarto penetrasse in Sitaliam Monasticam vivendi rationem, seculo saltim quinto passim & ibi & in Sicilia complures vixisse Ascetas. Quibus equidem haud refragabor, etsi perquam obscura sit